

הכנסת העשרים וחמש

יוזם : חבר הכנסת משה טור פז

3899/25/פ

הצעת חוק-יסוד : מניעת חקיקה למטרות יחיד או קבוצות קטנות

- מטרה
1. מטרת חוק-יסוד זה למנוע חקיקה או התקנת תקנות לטובת יחיד או קבוצה קטנה, לפגוע ביחיד או בקבוצה כאמור, או להכשיר או לפסול מינוי של יחיד או קבוצה כאמור.
- הגדרות
2. בחוק-יסוד זה –
- ”תיקון פרסונלי” – חוק או תקנה שנועדו לטובת יחיד או קבוצה קטנה, לפגוע ביחיד או בקבוצה כאמור, או להכשיר או לפסול מינוי של יחיד או קבוצה כאמור.
- תיקון פרסונלי
3. (א) הכנסת לא תחוקק חוק שהוא תיקון פרסונלי, ושר לא יתקין תקנה כאמור.
- (ב) תיקון הוא תיקון פרסונלי אם נקבע כן על ידי היועץ המשפטי לכנסת או היועץ המשפטי לממשלה, לפי העניין; לא ייקבע שתיוון הוא פרסונלי אם תכליתו היא הנצחת נבחר ציבור לרבות חבר כנסת, ראש ממשלה, שר, שופט בית המשפט העליון או רב ראשי.
- סמכות בית המשפט
4. בית המשפט העליון רשאי לפסול תיקון פרסונלי בהרכב של שלושה שופטים.
- שמירת דינים
5. אין בחוק-יסוד זה כדי לפגוע בתוקפו של דין שהיה קיים ערב תחילתו של חוק היסוד.

דברי הסבר

בבסיס השיטה הדמוקרטית הנהוגה במדינת ישראל מתקיים איזון בין שלוש רשויות השלטון: המחוקקת, המבצעת והשופטת. כנסת ישראל ונבחריה אמונים על חקיקת חוקים שיטיבו עם כלל הציבור, מתוך תחושת שליחות, אחריות וממלכתיות.

מכיוון שהכנסת היא מוסד ציבורי שאמור לייצג בכבוד את כלל הציבור, ראוי שהחוקים יהיו בעלי משמעות רלוונטית לכלל האוכלוסייה. אולם, נראה שיש מגמה הולכת וגוברת, שבה מנצלת הכנסת את כוחה לרעה ומחוקקת חוקים המיטיבים עם אנשים פרטיים בלבד. מעבר למנהג המגונה לחוקק חוקים

המיטיבים עם קבוצות כוח (גם כאשר החוק פוגע בכלל הציבור), תופעה חדשה זו של חוקים "פרסונליים" מצביעה על הידרדרות של המחוקק ועל יכולתו לנצל את כוחו ולפגוע אנושות בציבור, גם אם הדבר סותר באופן מוחלט את סמכות הכנסת, תפקידה או מהותה.

לפיכך, מטרת הצעת חוק-יסוד זה לספק לבית המשפט העליון, בשבתו כבג"ץ, עילה לפסילת חוקים שחוקקו מטעמים פרסונליים, פעמים רבות מתוך ניצול כוח ותוך פגיעה בחלשים. לפי הצעת החוק הזו, כל חוק או תקנה שהיועצת המשפטית לכנסת או היועצת המשפטית לממשלה קבעו באופן מפורש כי הם בעלי מרכיב פרסונלי, תעמוד לבג"ץ עילה לפסול אותו, מבלי להידרש לעילות אחרות.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ח' באב התשפ"ג (26.07.2023)